

Основни послания Европейски ден на осведомеността относно антибиотиците 2022 г.

Най-нови данни и настоящата ситуация

- Според оценки на ECDC всяка година в целия Европейски съюз, Исландия и Норвегия над 35 000 души умират от резистентни на антибиотиците инфекции — приблизителна оценка, която се увеличава през последните години. Тежестта върху здравето, свързана с резистентните на антибиотици инфекции, е съпоставима с тази от грип, туберкулоза и ХИВ/СПИН, взети заедно.
- Като цяло между 2016 г. и 2020 г. приблизителният брой инфекции и дължащите се на тях смъртни случаи от почти всички комбинации на резистентни на антибиотици бактерии в ЕС/ЕИП значително се увеличи, макар че през първата година на пандемията от COVID-19 — от 2019 г. до 2020 г. — имаше лек спад.
- Над 70 % от въздействието върху здравето на резистентните на антибиотици инфекции се дължат на инфекции, свързани с медицинското обслужване. Тази цифра може да бъде намалена чрез подходящи мерки за профилактика и контрол, както и чрез управление на употребата на антибиотици в здравните заведения.
- Най-голямата тежест на заболяванията беше причинена от резистентни на цефалоспорин *Escherichia coli* от трето поколение, следвани от резистентни на метицилин *Staphylococcus aureus* (MRSA) и резистентни на цефалоспорин *Klebsiella pneumoniae* от трето поколение.
- Резистентността на антибиотици, използвани за лечение от последна линия на бактериални инфекции, например карбапенеми, оказва най-голямо въздействие върху здравето. Броят смъртни случаи, причинени от инфекции с резистентните на карбапенеми бактерии, се е увеличил между 2016 г. и 2020 г. Що се отнася резистентните на карбапенеми *Klebsiella pneumoniae* и *Acinetobacter* spp., които са разпространена причина за свързаните със медицински грижи инфекции, броят на дължащите се на тях смъртни случаи се е увеличил с приблизително 50 % между 2016 г. и 2020 г.
- Между 2016 г. и 2020 г. най-големите увеличения в броя на случаите и процентите на антимикробна резистентност (AMP) за *Acinetobacter* spp. бяха съобщени от държави, в които вече бяха налице високи проценти на AMP за съобщените случаи на *Acinetobacter* spp. преди 2020 г.
- *Acinetobacter* spp. в медицинските грижи е особено проблематична, тъй като може да се задържи в медицинска среда за дълги периоди и е изключително трудно да се премахне, след като се е появила.
- Според оценки на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) от 2018 г. всяка година инфекциите, дължащи се на резистентни на антибиотици бактерии, костват 1,1 милиарда евро на системите на здравеопазване на държавите от ЕС/ЕИП.

- Налице е ясна взаимовръзка между честотата на употребата на антибиотици в дадена популация (напр. в първичната медицинска помощ) и съответните нива на антимикробна резистентност при бактериите, на които се дължат инфекциите в същата популация. С други думи, колкото повече антибиотици се приемат в една държава, толкова по-високи се процентите на резистентност в нея.
- Освен това прилагането на мерки за превенция и контрол на инфекциите и спазването на тези мерки е обратнопропорционално на равнищата на антимикробна резистентност, по-специално в болниците и други здрави заведения. Това показва, че колкото повече внимание се обръща на превенцията и контрола на инфекциите в една държава, толкова по-ниски ще бъдат процентите на резистентност.
- В периода 2012—2021 г. в ЕС/ЕИП се наблюдаваше статистически значим спад в приема на антибиотици както в общността (в заведения за първична медицинска помощ), така и в болниците. Статистически значими тенденции на увеличаване бяха наблюдавани само в една държава (България).
- Възможно е фактори, свързани с пандемията от COVID-19, да са оказали въздействие върху приема на антибиотици в общността в ЕС/ЕИП, считано от 2020 г. (напр. промени в предаването на болестта, поведение на търсене на медицински грижи, практики на предписване и по-редките случаи на инфекции на дихателните пътища, които не се дължат на COVID-19, предизвикани от нефармацевтични интервенции). Въпреки това увеличаването на съотношението между антибиотиците с „широк спектър на действие“ спрямо тези с „тесен спектър“, използвани в общностния сектор, се засили през 2020 г. и 2021 г.
- Макар че болничният сектор отбеляза безпрецедентен спад в средния прием в ЕС/ЕИП през 2020 г. и 2021 г., беше увеличен значително приемът на антибиотици с широк спектър на действие и такива от последна линия.
- Антимикробната резистентност (AMP) продължава да бъде сериозно предизвикателство в ЕС/ЕИП и е необходимо да полагаме повече усилия, за да намалим допълнително ненужната употреба на антибиотици и да подобрим превенцията на инфекциите и практиките за контрол, така че да я намалим значително.
- Докладваните проценти на AMP значително се различаваха между държавите по отношение на няколко комбинации от видове бактерии и антимикробна група, често с градиент от север към юг и от запад към изток. Като цяло най-ниските проценти на AMP бяха докладвани от държавите в северната част на Европа, а най-високи – в тези от южната и източната част на Европа.
- Въпреки повишената осведоменост за антимикробната резистентност като заплаха за общественото здраве и наличието на основани на доказателства насоки за превенция и контрол на инфекциите, управлението на употребата на антимикробни средства и достатъчния микробиологичен капацитет, както и действията в областта на общественото здраве за справяне с този въпрос са все още недостатъчни. Налице е спешна необходимост от по-сериозни интервенции и действия за преодоляване на антимикробната резистентност, тъй като те биха оказали значително положително въздействие върху здравето на населението и бъдещите разходи за здравеопазване в ЕС/ЕИП.